

На основу члана 17. Статута Српске радикалне странке Републике Српске Скупштина Српске радикалне странке Републике Српске на сједници од 24. децембра 2005. године у Бања Луци усвојила је

**ПРОГРАМСКУ
ОРИЈЕНТАЦИЈУ ПОЛИТИЧКОГ ДЈЕЛОВАЊА СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Крајем двадесетог и почетком двадесет првог вијека српски народ и грађани српских држава нашли су се у изразито неповољној ситуацији. Сецесија федералних јединица и разарање комунистичке Југославије дешавали су се под утицајем и у организацији међународних чинилаца који су се крајње негативно односили према историјско-политичкој улози Срба и њиховим интересима.

Противно хуманистичким начелима, начелима међународних односа и међународног права прво је разорена Југославија као заједничка држава Срба и већине јужнословенских народа, а потом и брутално уништена најзападнија српска држава – Република Српска Крајина.

Драстично се оспоравају и редукују државни елементи Републике Српске по споразуму о миру у Босни и Херцеговини усвојеном у Дејтону и Паризу крајем 1995. године. Србија и Црна Гора, као матична држава српског народа, укрштањем унутрашњих и међународних околности и даље је у пуној неизвјесности око територијалног интегритета, суверенитета, уставног уређења, положаја националних мањина, веза и односа са другим народима, државама и међународним организацијама.

У српске поразе и неуспехе уграђени су крупни промашаји српске политике двадесетог вијека, али и одсуство историјске визије и политичке зрелости политичких и државних вођа Срба у посљедњим деценијама и годинама. Разумијевајући поменуте околности Српска радикална странка Републике Српске, инспирисана најбољом традицијом радикалног покрета у Србији и политичком организацијом српских радикала, у свом политичком дјеловању остаје досљедна.

Српска радикална странка Републике Српске је увјерена да је реално могућа боља и љепша будућност српског народа у цјелини, као и на подручју Босне и Херцеговине, уколико се шире прихвате и храбрије и мудрије буде остваривала основна програмска одређења српских радикала пуно поштовање основних људских, националних, грађанских и вјерских права и слобода утемељених у међународним конвенцијама и другим међународним документима.

Као национална, патриотска и демократска странка десног центра Српска радикална странка Републике Српске остаје привржена основном радикалском циљу . Пуно политичко остваривање тога циља једино је могуће упорно се борећи политичким средствима, уз објективну процјену међународних околности и реалног стања односа међу балканским народима и државама.

За сваки политички успјех неопходна претпоставка је пуно разумијевање и сарадња политичких представника Срба, без обзира на државу у којој живе Срби које они представљају. Српска радикална странка Републике Српске је увјерена да Срби и њихови представници у Босни и Херцеговини и Републици Српској морају постићи пуно јединство, у формалном и фактичком смислу, око кључних националних циљева и свих важних елемената друштвеног, политичког, економског и државног уређења Босне и Херцеговине и Републике Српске.

Српска радикална странка Републике Српске полази од оцјене да се патриотске вриједности морају ослањати на слободарску, демократску и витешку традицију Срба али и на укључивање Републике Српске и Босне и Херцеговине у модерне европске и свјетске токове, на основама међусобног уважавања и поштовања интереса свих народа и држава.

За Српску радикалну странку Републике Српске међународне интеграције и асоцијације не могу имати наднационалан и наддржавни карактер. Оне само омогућавају да се у пуној мјери изразе и остваре опште људске вриједности, да се свестраније и продуктивније повезују економски токови, као и да се умање и спријече међународне напетости и сукоби.

Српска радикална странка Републике Српске остаје определијелена за политичко рјешење Босне и Херцеговине као децентрализоване модерне федералне државе у којој су равноправност народа, грађана и федералних ентитетских јединица уређени уставом и законима.

Унутрашње правно-политичко и територијално уређење Федерације Босне и Херцеговине , за Српску радикалну странку Републике Српске, јесте ствар договора народа и грађана Федерације Босне и Херцеговине под претпоставком да се уважава Устав Босне и Херцеговине и равноправност свих народа и грађана Федерације Босне и Херцеговине.

Српска радикална странка Републике Српске ће се залагати да се Република Српска развија као уставна република са једнодомним парламентом, са пуним територијалним јединством и пуним суверенитетом њеног народа и грађана.

Од посебно је значаја да институције Републике Српске које постоје према садашњем уставу Републике Српске (Предсједник, Скупштина и Влада Републике Српске) у наредном периоду јачају у погледу функционалности и ефикасности, те да се у процесу реформи обезбиједи пуно политичко јединство у правцу развоја Републике Српске .

Српска радикална странка Републике Српске ће утицати, уколико то буде произишло из историјско-политичких околности, да Скупштина Републике Српске обезбиједи да се грађани Републике Српске изјасне референдумом, као најдемократскијом формом, о оним питањима која суштински опредјељују положај и будућност Републике Српске , њеног народа и грађана укључујући и Уставом Босне и Херцеговине и Републике Српске загарантована права на самоопредјељење до отцјепљења, а у складу са међународним правом и међународним документима.

Позитивне одредбе Дејтонског мировног споразума из 1995. године у овом су тренутку једино реалан и прихватљив политички оквир дјеловања Српске радикалне странке Републике Српске .

Српски радикали оцјењују да је велики број надлежности Републике Српске и њених органа, супротно демократским принципима, вољи српског народа и одредбама Дејтонског мировног споразума, пренијет на заједничке органе Босне и Херцеговине и институцију Високог представника међународне заједнице. Томе је допринијело конфузно и непринципијелно дјеловање српских политичких представника у заједничким органима Босне и Херцеговине и органима власти Републике Српске у протеклим годинама.

Српска радикална странка Републике Српске ће се залагати да се заустави свака даља недемократска и противправна редукација уставних и законских надлежности органа власти Републике Српске и њених институција у оним областима у којима је то учињено недемократски, противуставно и под притисцима и уцјенама, насупрот легитимном интересу и вољи Републике Српске и њених грађана да се покрене питање заштите виталних националних интереса и повратка надлежности кроз Уставом прописану процедуру.

Промјене устава Босне и Херцеговине и устава Републике Српске нису могуће без изворне сагласности српског, муслиманског и хрватског народа и њихових легитимних представника и пунопоштовања уставима предвиђене процедуре.

Уколико би до уставних промјена дошло на други начин (кориштење различитих условљавања, притисака и уцјена), те промјене биле би краткорочне, непродуктивне и довеле би до дестабилизације Босне и Херцеговине у цјелини. Због тога ће се Српска радикална странка Републике Српске залагати само за оне промјене до којих се дође сагласношћу свих народа у Босни и Херцеговини и већине грађана Републике Српске. Губљење суштинске надлежности над организацијом и професионалним дјеловањем полиције је неприхватљиво и супротно одредбама Дејтонског мировног споразума, политичкој вољи изразите већине грађана Републике Српске и професионалним захтјевима у раду полиције.

Српска радикална странка Републике Српске ће се оштро противити таквом тренду који би значио почетак краја суштинске аутономије Републике Српске у државним оквирима Босне и Херцеговине.

Република Српска мора имати своју полицију која треба да буде професионална, оспособљена, опремљена и обучена, деполитизована, способна да заштити физичку и имовинскоправну сигурност грађана, без обзира на вјеру, нацију, пол или расу. Низ иницијатива и покренутих поступака, кроз формално правно неутемељену процедуру и закулисне радње, које се односе на даљу редукцију надлежности Републике Српске и пренос тих надлежности на заједничке органе Босне и Херцеговине, Српска радикална странка Републике Српске сматра неприхватљивим, анти дејтонским и полугом притиска на српску страну.

То се односи на подручје економских реформи, правосуђа, образовања, културе, спорта, информисања, пољопривреде, природних богатстава и других области које су изричитим одредбама Дејтонског мировног споразума у надлежности ентитета.

Учешће српских представника у таквим поступцима, нарочито у заједничким органима Босне и Херцеговине, Српска радикална странка Републике Српске оштро осуђује и преузима обавезу да користи сва политичка средства да тзв. представнике српског народа политички дисквалификује и обезвриједи штетне посљедице њиховог дјеловања.

Српска радикална странка Републике Српске ће се и даље залагати за друштво са либералном тржишном привредом, са значајним социјалним функцијама државе. На тај начин треба да се заустави екстремно сиромашење великог дијела становништва које је без запослења и у оскудицу дошло против своје воље, као резултат неолибералних монопола, криминалног и у корупцији оствареног процеса приватизације.

Приватизациони процес се мора зауставити у оним областима, односно великим јавним системима, који су основ економске, а тиме и политичке суверености Републике Српске и њених грађана. Истовремено, свугдје гдје је приватизација извршена на незаконит и криминалан начин, поступак је нужно обновити и подузети законом предвиђене санкције.

Српска радикална странка Републике Српске оцјењује да су бројне криминалне радње и корупција узели маха у државним, представничким и партијским органима у Републици Српској, као и у низу јавних и приватних предузећа.

Такво понашање постаје узор за свеобухватнију моралну ерозију и разара темеље изградње друштвене заједнице у којој су моралне вриједности темељ уређења односа у правној држави. С тога ће Српска радикална странка Републике Српске увијек јасно иступати у јавности када има чврсте доказе о криминалним радњама, без обзира на кога се конкретно односило и инсистирати на доследној и бескомпромисној примјени законом предвиђених санкција. Правосудне институције морају радити по начелима независности, самосталности, професионализма и стручности.

Суштинске политичке самосталности и аутономије нема без снажне економске самосталности, функционалности и економске одрживости институција Републике Српске .

Република Српска има значајне привредне и друге потенцијале који су недовољно и нерационално искориштени, посебно у области људских ресурса, пољопривреде, енергетског сектора (руда и вода), шума и туристичких садржаја.

Српска радикална странка Републике Српске сматра да би уз већи степен одговорности за управљањем јавним добрима, већим уштедама, бољом организацијом, јавним радовима и додјелама концесија, Република Српска и Босна и Херцеговина релативно брзо изашле из реда сиромашних земаља.

Снажно функционисање правне државе, јачање банкарског сектора (приватног и државног), формирање фондова за развој и запошљавање, фондова за пољопривреду, мала и средња предузећа, стимулисање производње и извоза, мјере заштите домаће производње уз максимално кориштење природних и људских потенцијала оснажило би економску и политичку сувереност Републике Српске .

Српска радикална странка Републике Српске сматра да без економског опоравка нема ни могућности социјалног задовољења потреба ширих, а посебно најугроженијих слојева становништва (старих, болерских, као и пензионере).

Основна начела социјалне политике морају бити солидарност, правда и правилност у расподјели материјалних добара у складу са реалним економским и буџетским могућностима земље.

Борачка популација, породице погинулих бораца, ратни војни инвалиди и породице несталих бораца и цивилних жртава рата морају имати посебан третман у Републици Српској јер су и најзаслужнији за њено стварање.

Морају се обезбиједити средства за накнаде, инвалидине и стамбено збрињавање ових категорија становништва, као и подузети све мјере да се пронађу сви нестали и утврди истина о злочинима почињеним над припадницима српског народа .

У Републици Српској живи огроман број расељеног и избејглог становништва. Република Српска мора учинити све, заједно са локалним властима, да обезбиједи живот достојан човјека, овим категоријама становништва које су одлучиле да наставе живот у Републици Српској, а посебно онима чија је имовина потпуно уништена и на незаконит начин отета.

Сваки грађанин мора имати обезбијеђену потребну здравствену заштиту и обезбијеђену сигурно зарађену пензију што подразумјева радикалну трансформацију и реорганизацију здравствених и пензионих фондова и установа.

Образовање мора бити квалитетније и доступно свима уз потребу праћења нових научних достигнућа и стандарда, али и очување патриотске и националне свијести кроз изучавање језика, културе, историје и вјере српског народа.

Очување и јачање културног и националног идентитета од посебне је важности за будућност Републике Српске и српског народа.

Информисање мора бити у функцији професионалног, непристрасног, правременог и истинитог обавјештавања о свим догађајима и појавама.

Мора се обезбиједити међународна афирмација Републике Српске на свим пољима дјеловања, стварање свијести код њених грађана о њеној трајности и очувању њене посебности и идентитета.

Врхунски спорт, култура и умјетност могу посебно допринијети позитивној међународној афирмацији Републике Српске, па се мора водити посебна брига о овим сверама друштвеног живота.

Република Српска мора посебну пажњу посветити демографском развоју и политици што подразумијева доношење плана за очување здравља, природног прираштаја и мјера за спречавање одлива младих људи у иностранство, а посебно стручњака разних професија и способности.

Породица је стуб који омогућава ослобађање, уједињење и просперитет генерација, те стварање и развој слободне личности, патриотизма, моралности и одговорности нашег народа. Зато ће један од важних програмских циљева бити стварање хуманијих услова за повећање наталитета српског народа . Такође ће спроводити врло конкретне активности у борби против злостављања и примјене насиља над дјецом и женама .

Све вјерске заједнице заслужују поштовање. Посебан однос имамо према Српској православној цркви као вјерској заједници која нас је у најтежим временима очувала и којој припада највећи дио нашег народа. Наша Црква и даље треба да буде стуб око кога ће се окупљати српски народ .

Коначан циљ свеукупног дјеловања Српске радикалне странке Републике Српске је развијање, изградња и очување Републике Српске по мјери нашег народа и свих грађана који живе у Републици Српској у циљу позитивније афирмације и живота достојног цивилизацијских вриједности.

Скупштина Српске радикалне странке Републике Српске обавезује Главни и Извршни одбор да на основу ове програмске оријентације усвоје конкретан акциони план дјеловања Српске радикалне странке Републике Српске и њених органа, а у поступку и роковима предвиђених Статутом Српске радикалне странке Републике Српске.

ПРЕДСЈЕДНИК

Миланко Михајлица, проф.

**СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ИЗВРШНИ ОДБОР
Бања Лука, 17.12.2005. године**

На сједници Извршног одбора Српске радикалне странке Републике Српске одржаној 24. децембра 2005. године у Бања Луци једногласно је усвојен Приједлог измјена и допуна Пословника о раду Скупштине Српске радикалне странке Републике Српске који се упућује Скупштини на разматрање и усвајање.

Приједлог измјена и допуна Пословника о раду Скупштине Српске радикалне странке Републике Српске гласи :

- мијења се уводни дио Пословника позивом на члан 17 Статут Српске радикалне странке Републике Српске ;
- члан 2 Пословника допуњује се иза става 3. и гласи: "Скупштина Странке може одлучивати да се предсједник Странке бира јавним гласањем" (предвиђено Статутом члан 19 став 1.) ;
- у члану 5 иза ријечи „ дневни ред „ додаје се " износи предсједавајући Радног предсједништва на приједлог предсједника Странке",
- члан 8 се допуњује новим ставом који гласи: " Статутарну комисију и Надзорни одбор бира Скупштина Странке на приједлог Извршног одбора Странке јавним гласањем".

ИЗВРШНИ ОДБОР